

ODPRTA ULICA

Odprta ulica

**KAKO ~~ZAPRETI~~ ULICO ZA ~~PROMET~~
ODPRETI LJUDI**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Projekt LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007) je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, sredstev Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.

HEJ, MI SMO
NA ODPRTI ULICI!

Odprta ulica

KAKO ~~ZAPRETI~~ ULICO ZA ~~PROMET~~
ODPRETI **LJUDI**

KAZALO

Predgovor	6
1. Kaj je odprta ulica?	9
Koristi odprte ulice	
Povezani ukrepi	
2. Kako začeti?	13
Izbira ulice	
Oblikovanje organizacijske skupine	
Priprava procesnega načrta izvajanja	
Določitev termina odprte ulice	
3. Prometno načrtovanje odprte ulice	19
Izbira zunanjega sodelavca	
Zagotavljanje varnosti	
Priprava dovolilnic	
Označitev ulice	
Preizkus zapore	
Kdaj se odprta ulica konča?	
4. Komuniciranje in informiranje	23
Komunikacijski načrt	
Celostna grafična podoba, logotip in slogan	
Koga nagovarjamo?	
Komunikacijski kanali	
Zbiranje podatkov za oblikovanje sporočil	
Načrtovanje objav	
Tiskovna konferenca na ulici	
Visokokakovostne fotografije in video	
Gradimo skupnost prijateljev in podpornikov odprte ulice	

5. Sodelovanje s prebivalci 33

S kom sodelujemo?

O odprti ulici. Na odprti ulici.

6. Spremljevalni program na odprti ulici 39

Kakšen program?

Primer aktivnosti za dopolnjevanje programa odprte ulice

Prijava prireditve

Organizacija dodatne pomoči pri izvajanju odprte ulice

7. Odprta ulica je tu! 45

En dan pred odprto ulico

Dan odprte ulice – kaj potrebujem?

Uro pred odprto ulico

Med odprto ulico

8. Evalvacija odprte ulice 49

Kakšne so potovalne navade na ulici?

Koliko ljudi je ulico obiskalo?

Komu je bila odprta ulica všeč?

Kako naprej?

Odprta ulica bo vaš najljubši projekt

9. Priloge

Procesni načrt

Komunikacijski načrt

Logotip

Primer letakov za različne ciljne skupine

Pogosto zastavljena vprašanja

Primer ankete za prebivalce in predstavnike lokalnega gospodarstva

PREDGOVOR

Z odpiranjem za igro, druženje, hojo in kolesarjenje so lahko naše ulice veliko več kot le prostor za avtomobile. Lahko postanejo prijetne, udobne in varne površine za vsakdanje življenje pešcev in kolesarjev, ki sta najbolj zapostavljeni in ranljivi skupini v prometu, hkrati pa zasedata najmanj prostora, ne onesnažujeta zraka in ne povzročata hrupa. Zato velja ta dva načina potovanja podpirati.

Odprta ulica spodbuja srečevanje ljudi in povezovanje skupnosti ter ustvarja prostor za druženje, ustvarjalnost, gibanje in varno aktivno mobilnost. Tuji primeri kažejo, da odprta ulica pozitivno vpliva na lokalno okolje, skupnost in gospodarstvo.

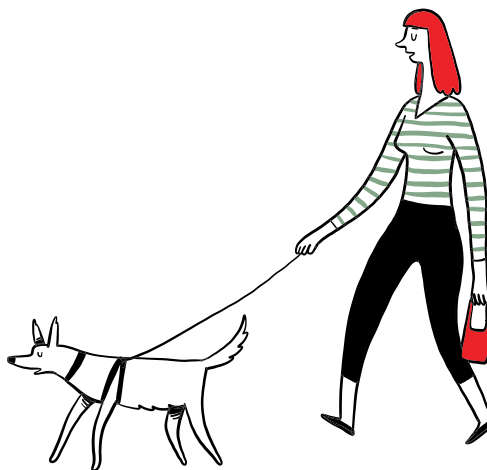
Danes se ljudje pogosto tudi na kratke razdalje odpravijo z avtom. Odprta ulica je priložnost, da prebivalci doživijo prednosti hoji prijaznega okolja in premikanja po mestu brez avtomobila.

Odprta ulica je nov pristop k urejanju prostora, ki nam omogoča, da preizkusimo, kaj se zgodi s prometom, če ulice namenimo ljudem namesto avtomobilom. Pogosto obstaja strah, da bo tako ukrepanje povzročilo prometno gnečo na ostalih ulicah,

a se to praviloma ne zgodi. Del tistih, ki so se prej vozili z avtomobilom, se zaradi odprte ulice raje sprehodi, drugi se dogajanju prilagodijo. Če opazujemo odprto ulico, vidimo, da so ljudje na ulici zadovoljni, kar pa je njeno bistvo.

S priročnikom Odprta ulica – Kako ~~zapreti~~ odpreti ulico za ~~promet~~ ljudi, si lahko tudi vi pomagate pri začasnem umikanju avtomobilov z ulic ali trgov. Cilj priročnika je, da vam na enostaven način pomaga zasnovati in izpeljati preizkus odpiranja ulice.

V priročniku so zbrani teoretični vidiki in praktične izkušnje različnih primerov odprtih ulic ter vzorci pripomočkov, ki vam bodo pomagali odpreti vašo ulico. Teoretični vidiki so utemeljeni na tujih podobnih priročnikih in primerih. Nadgrajeni so s praktičnimi izkušnjami iz odpiranja Šolske ulice v Škofji Loki, ki je bila prva slovenska odprta ulica in katere evalvacija kaže, da je bila zelo uspešna.

Priročnik je namenjen občinskim uradnikom, nevladnim organizacijam, strokovnjakom s področja urejanja in načrtovanja prostora ter drugim zainteresiranim skupinam, ki želijo v svojem okolju izboljšati pogoje za hojo in kolesarjenje.

Z ustvarjanjem odprte ulice se boste pridružili mnogim mestom, ki na različne načine načrtujejo in urejajo hojo in aktivni mobilnosti bolj prijazno okolje in na tak način skrbijo za zdravje in dobro počutje svojih prebivalcev, za kakovost bivalnega okolja in za lokalno gospodarstvo.

Aidan Cerar
Nela Halilović

IPoP – Inštitut za politike prostora

“
**Za uspešno
izvedbo odprte
ulice ne potrebujete
magične formule.
Potrebujete zgolj
vodnik po fazah
dela, nekaj priporočil
in nasvetov ter
nekaj malega
drzne zavzetosti za
spremembe.
Pa seveda iskrice v
očeh! Z njimi boste
prepričali tiste, ki
se vam bodo na tej
poti tako ali drugače
pridružili in bodo
z vami soustvarili
Odprto ulico.**

”

Priročnik Odprta ulica – Kako zapreti odprti ulico za promet ljudi, je nastal v okviru projekta LIFE CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/ SI/000007), ki je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, sredstev Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.

IPoP – Inštitut za politike prostora v sklopu pripravlja nacionalne kampanje za ozaveščanje in promocijo aktivne mobilnosti na kratke razdalje. Odprta ulica je prva od šestih kampanj, ki je bila izvedena v letu 2020 v Škofji Loki. Ponovljena bo še v letu 2021 in 2022 v dveh drugih slovenskih občinah.

Tine Radinja

Župan Občine Škofja Loka

Projekt Odprte Šolske ulice je to ulico spremenil natanko v to, kar pravi njeno ime: postala je prijeten, prijazen in živahen (ob)šolski javni prostor, ki varno vodi v šolo in iz nje.

In še mnogo več, odprta Šolska ulica je postala privlačna – varna in živahna – mestna os in zelena aleja, ki povezuje staro zgodovinsko mestno jedro Škofje Loke z dinamičnim sodobnim urbanim centrom, ki se razvija na območju nekdanje vojašnice pod zelenim Kamnitnikom.

Tatjana Bernik

Vodja oddelka za okolje, prostor in občinsko redarstvo Občine Škofja Loka

Projekt Odprta ulica nas uči, kako lahko ustvarimo sodelovanje med prebivalci, nosilci dejavnosti in stanovalci; kako lahko združimo interese šolarjev, staršev in naključnih obiskovalcev; kako lahko ulica postane igrišče, prireditveni prostor ali pa javna prometna površina. Odprta ulica nas je naučila sodelovanja, vključevanja in upoštevanja.

“

Naša Šolska ulica je fin in dobesedno šolski primer, kako odpreti in trajnostno poživiti naš skupni mestni prostor.

”

1

KAJ JE ODPRTA ULICA

Odprta ulica je ulica, ki je odprta za pešce in kolesarje ter na nek način zaprta za avtomobile. To pomeni, da je na ulici več prostora za pešce in kolesarje. S tem postane ulica prijetna za hojo, kolesarjenje, program in doživetja. Pomembno je, da ne gre za enkratno odprtje, ampak ukrep, ki se večkrat ponovi na isti ulici.

Gre za uveljavljen ukrep, ki ga uporabljajo v številnih mestih po svetu. V mednarodnem prostoru se ukrep imenuje **Open Street**. Z nekaj brskanja po internetu lahko vsak najde množico tujih primerov odprtih ulic. Med bolj znanimi je Cyclovia, to je začasno odpiranje ulic v Bogoti v Kolumbiji. Ukrep je postal še posebej popularen letos v času pandemije covida-19, ko so se številna mesta odločila izboljšati možnosti za bivanje na prostem in prebivalcem omogočiti dovolj prostora za gibanje ob upoštevanju priporočene razdalje.

Odprta ulica je ukrep odpiranja javnega prostora za ljudi tako, da pešci in kolesarji dobijo prednost, motorni promet pa je omejen. Lahko je omogočen dostop z avtomobilom za lokalno prebivalstvo ter lastnike lokalov in trgovin. Na ulici tako postane bolj prijetno, več je prostora, manj je prometnega hrupa in zrak

PRIMER IZ PRAKSE

V Škofji Loki je bila jeseni 2020 Šolska ulica odprta pet sobot zapored in na dan brez avtomobila.

je bolj čist. Na ulici se lahko odvija tudi privlačen dodaten program. Odprta ulica lahko deluje skozi ves dan ali le del dneva. Običajno se odprte ulice odvijajo čez vikend ali praznike, ni pa nujno.

*V Škofji Loki je Odprta ulica potekala cel september v letu 2020.
Foto: Andrej Tarfla*

Koristi odprte ulice

Odprta ulica je bistveno bolj varna in prijetna za hojo, kolesarjenje, roljanje in druge oblike aktivne mobilnosti. Zaradi tega se več ljudi odpravi po vsakdanjih opravkih aktivno, tako da se zmanjša število avtomobilov na cesti ter na parkiriščih.

Manj voženj z avtomobilom vpliva na kakovost zraka, zmanjša izpuste toplogrednih plinov in količino prašnih delcev v zraku, zniža stopnjo hrupa in izboljša prometno varnost. Zaradi tega postane odprta ulica bolj zdravo in prijetno okolje za bivanje na prostem, za igro, družabnost in rekreacijo.

Še posebej je odprta ulica koristna za otroke in starejše. Za njih so dobri pogoji za hojo najbolj pomembni, zato so nad odprtimi ulicami praviloma tudi najbolj navdušeni. Odprte ulice jim omogočajo, da so več in bolj samostojno na prostem.

“
Če bi mesta
načrtovali otroci,
bi bila ta polna
odprtih ulic.
”

PRIMER IZ PRAKSE

Odprta ulica v Škofji Loki je bila zelo všeč staršem in otrokom, stanovalcem in drugim uporabnikom. Predstavnikom lokalnega gospodarstva je bila sicer manj všeč, vseeno pa so ankete pokazale, da je med njimi večji delež tistih, ki so ji naklonjeni.

Ljudje so se s težavo otresli misli, da je cesta sedaj njihova in lahko hodijo sredi nje. Foto: Klemen Banovec

Raziskave in primeri kažejo, da so odprte ulice koristne tudi za lokalno gospodarstvo. Na odprtih ulicah je veliko pešcev in kolesarjev in ti porabijo več denarja v lokalih in trgovinah na ulici kot tisti, ki se vozijo mimo v avtomobilih.

Povezani ukrepi

Evropski teden mobilnosti je dober čas za organizacijo odprte ulice, saj takrat ljudje pričakujejo ukrepe, ki spodbujajo trajnostno mobilnost, hkrati pa je takrat zagotovljeno veliko zanimanje medijev za nove ukrepe.

Dan brez avtomobila, ki se običajno izvaja v času Evropskega tedna mobilnosti, je zelo podoben ukrep kot odprta ulica. Vendar se dan brez avtomobila navadno izvaja le en dan, odprto ulico pa praviloma izvedemo večkrat v določenem časovnem obdobju.

Če je na odprti ulici slučajno šola, je v času izvajanja programa odprte ulice smiselno organizirati **Pešbus** in vzpostaviti postaje **Poljubi in odpelji**, kjer lahko starši varno odložijo svoje otroke in jim tako omogočijo, da peš prehodijo del poti do šole.

Odprti ulici podoben ukrep je **ulični festival**, le da ta daje nekoliko večji poudarek privlačnemu dogajanju, nekoliko manj pa se osredotoča na urejanje prometa.

2

KAKO ZAČETI?

Izbira ulice

Izbira ulice je prvi korak. Smiselno je izbrati ulico, na kateri se nahajajo različne dejavnosti in rabe, kot so lokali, trgovine, izobraževalne, kulturne ustanove, upravne in storitvene dejavnosti in stanovanja.

Stranska ulica brez dejavnosti, zapuščeno parkirišče ali kaj podobnega niso primerna izbira, saj tja ne bo lahko pritegniti obiskovalcev odprte ulice.

Ulica naj povezuje območja, ki so privlačna za pešce. Primerna je ulica:

- ki vodi do rekreacijskih površin ali parka,
- ki povezuje središče mesta z večjo sosesko,
- ki vodi do mestnega trga,
- na kateri so trgovine in lokali,
- na kateri je veliko otrok, na primer ob šoli, vrtcu ali glasbeni šoli.

Pomagamo si lahko z analizami in akcijskim načrtom, izdelanim v celostni prometni strategiji občine. Smiselno je izbrati ulico, ki jo nameravamo prenoviti. Tako je lahko odprta ulica poskus, kako bi ulica delovala, če bi bila prilagojena ljudem, ne pa avtomobilom.

PRIMER IZ PRAKSE

Šolska ulica v Škofji Loki povezuje staro mestno jedro, ki je živahno predvsem popoldne in ob sobotah, z območjem stare vojašnice, kjer se vzpostavlja nov družbeni center in privablja vedno več obiskovalcev. Na Šolski ulici se nahajajo osnovna šola, stanovanjsko naselje, pokopališče, knjižnica, več trgovin, kavarne, notar, frizerji, knjigarna, ... S projektom Odprta ulica je želela občina preizkusiti različne ukrepe za ustvarjanje varnega in prijetnega uličnega prostora, ki bi v prihodnosti lahko postali stalne rešitve.

Začetek Šolske ulice v Škofji Loki, ki povezuje območji starega mestnega jedra in stare vojašnice. Foto: Andrej Tarfila

Oblikovanje organizacijske skupine

Organizacijska skupina vključuje predstavnike občine, lokalnih javnih služb in zunanje pomočnike. Skupine ni treba formalizirati, saj je njen namen le, da sodeluje in da informacije med vključenimi tečejo hitro.

V skupini naj bo politični ambasador, na primer župan ali podžupan. Na strani občine so še operativni vodja projekta, ki koordinira odprto ulico, in več občinskih uradnikov, predstavnikov različnih področij, na primer okolje in prostor, promet, družbene dejavnosti, odnosi z javnostmi, redarska služba, predstavnik četrtne ali krajevne skupnosti. Posamezni člani organizacijske skupine lahko nastopijo v različnih fazah izvedbe odprte ulice in sodelujejo različno dolgo.

Glede na specifične lokalnega okolja se v organizacijsko skupino vključijo javne ustanove (npr. šola, vrtec, knjižnica, ...) in zunanji izvajalci po potrebi (npr. prometnik, komunikator, nevladna organizacija, ...), ki lahko pomagajo pri realizaciji odprte ulice.

NASVET

V organizacijski skupini naj bodo posamezniki, ki jim trajnostna mobilnost ni tuja in so zavezani njenim načelom.

Župan Občine Škofja Loka, Tine Radinja, je bil politični ambasador tamkajšnje Odprte ulice. Foto: Goran Kavčič

Kdo sestavlja organizacijsko skupino?

ORGANIZACIJSKA SKUPINA

☐ politični ambasador

☐ operativni vodja

☐ občinski predstavnik za okolje in prostor

☐ občinski predstavnik za družbene dejavnosti

☐ občinski predstavnik za promet

☐ občinski predstavnik za stike z javnostmi

☐ občinski predstavnik redarske službe

☐ predstavnik javnih zavodov (šola, vrtec, knjižnica, ...) ali četrtne skupnosti

☐ zunanji izvajalec (npr. komunikator, koncesionar za vzdrževanje ceste)

VLOGA IN ODGOVORNOST

vloga odločevalca, možnost vpliva na sprejetje dolgoročnih ukrepov, sodeluje s komunikatorjem

koordinira aktivnosti, bdi nad izvedbo posameznih delov odprte ulice in usmerja člane organizacijske skupine

pozna strateške in druge občinske načrte za umeščanje ukrepov v prostor

stik z društvi in prostovoljci, koordinira program, prijavi prireditve

sodeluje pri pripravi prometnega elaborata, prijavi zaporo ceste, preveri skladnost s CPS, sodeluje s koncesionarjem

pripravi ustrezna besedila za sporočila za javnost in medije, komunicira z javnostmi prek spletne strani, na družabnih omrežjih

sodeluje pri izvedbi odprte ulice, opozarja na začasno prometno ureditev

sodeluje pri izvedbi odprte ulice

pomaga organizacijski skupini s specifičnimi znanji, ki jih drugi nimajo

Procesni načrt izvajanja lahko naložimo na splet in omogočimo dostop članom organizacijske skupine. Člani lahko označujejo, kaj je bilo že narejeno.

Priprava procesnega načrta izvajanja

To je najpomembnejši dokument v začetku priprave odprte ulice. V tem dokumentu si po mesecih razdelimo aktivnosti na naslednjih področjih: promet, sodelovanje s prebivalci, komunikacija, izvedba, spremljanje napredka.

PRILOGA I

Procesni načrt izvajanja

Smiselno je, da odprto ulico izvedemo večkrat. Vsakič je bolje, saj se nanjo navadijo organizatorji, uporabniki ulice, pa tudi tisti, ki se sicer po ulici vozijo z avtomobilom in so se morali prilagoditi.

Določitev termina odprte ulice

Čas odprte ulice določimo tako, da si ga bodo ljudje zapomnili. Pet sobot od 8. do 18. ure si je lažje zapomniti kot 2. avgust od 14. ure do 20.15 in 9. avgust od 8.30 do 12.00.

**DANES SEM HITREJŠI
KOT Z AVTOMOBILOM!**

Ali vemo kdo so uporabniki ulice, ki jo odpiramo?
Foto: Andrej Tarfila

3

PROMETNO NAČRTOVANJE ODPRTE ULICE

NASVET

Preprost, pregledno oblikovan zemljevid in shema ali koledar, ki na enostaven način pojasnita čas zapore, sta temeljni informaciji letakov, plakatov in ostalega materiala, s katerim napovedujemo odprto ulico.

ZUNANJI SODELAVEC

za pripravo prometnega elaborata

Potem ko smo izbrali ulico in termin odprte ulice, je čas za pripravo elaborata prometne zapore.

Izbira zunanjega sodelavca za pripravo prometnega elaborata

Potem ko izberemo sodelavca, ki bo pripravil načrt zapore in prometni elaborat, si z njim ogledamo ulico, ki jo nameravamo odpreti in skupaj pripravimo scenarije možne oblike zapore za motorni promet. Izberemo najboljšo obliko, na podlagi katere bo zunanji izvajalec pripravil elaborat prometne zapore. Izvajalec naj pripravi tudi pregledno karto zapore.

NASVET

Za zagotavljanje varnosti naj sodelujejo redarji in reditelji. Dobro naj bodo podučeni o specifikah prometne zapore. Prve dni naj bo redarjev in rediteljev nekoliko več, pomagajo pa naj si s fizičnimi zaporami.

PRIMER IZ PRAKSE

V Škofji Loki je bila Šolska ulica razdeljena na dve coni. V prvi coni so bili locirani lokali, trgovine, šola ter druge storitve, in vožnja z avtomobilom je bila popolnoma prepovedana. Imetniki dovolilnic so lahko parkirali brezplačno na bližnjem parkirišču. V drugi coni so bili locirani stanovalci in pokopališče. Vožnja z avtomobilom je bila na tem območju dovoljena le za imetnike dovolilnic.

Zagotavljanje varnosti

Na odprtih ulicah se ljudje sprostijo ter se gibljejo tudi po cestišču, kar je tudi namen. Naša naloga je, da jim zagotovimo varnost. To naj bo glavni cilj prometnega elaborata. Hkrati pa poskušamo zagotoviti, da je na ulici čim manj avtomobilov. Tudi sami bodimo zgled. Po odprti ulici se vozimo s kolesi in hodimo peš, opremo pa pripeljimo s tovornimi kolesi ali vozički, če je to mogoče.

Priprava dovolilnic

Za uspešno izvedeno odprto ulico potrebujemo zaveznike. Neugodno je, če so stanovalci ulice ali predstavniki lokalnega gospodarstva proti odprti ulici, zato jim poskusimo priti naproti. Zanje lahko pripravimo posebne dovolilnice za parkiranje na drugih parkiriščih ali za dostop do doma. Kljub temu jih prosimo, da v času odprte ulice vožnjo z avtomobilom omejijo zgolj na najnujnejše.

*Prvi dan smo lahko pozorni
na morebitne težave in jih
nato odpravimo.*

Označitev ulice

V elaboratu bo predvideno običajno prometno označevanje, kar je prav, saj je to zakonska zahteva. Vendar pa zakon ne prepoveduje, da je ulica v času odprte ulice malo bolj igriva. Uporabimo lahko preprosto dekoracijo, kot so plakati, risbe s kredami, zastavice in podobno. Bodimo ustvarjalni.

*Ulico naredimo bolj igrivo
s preprosto dekoracijo.
Foto: Nela Halilović*

*Super je, če je začetek odprte ulice čim bolj označen,
na primer s poslikavo ali trakom z zastavicami. Paziti je
treba le, da nove označbe ne ovirajo običajne uporabe
ulice, če bo tam ostala dlje. V zastavice se lahko na
primer zaleti tovornjak za odvoz smeti.*

PRIMER IZ PRAKSE

V Škofji Loki je bila testu odprte ulice namenjena zadnja avgustovska sobota, nato pa se je ponovila še vse sobote v septembru.

NASVET

Če bo odprta ulica uspela, je zaključek odprte ulice odličen čas za pogovor z javnostjo in stanovalci ulice o tem, kako naj se izbrana ulica spremeni v dolgoročnem smislu.

Preizkus zapore

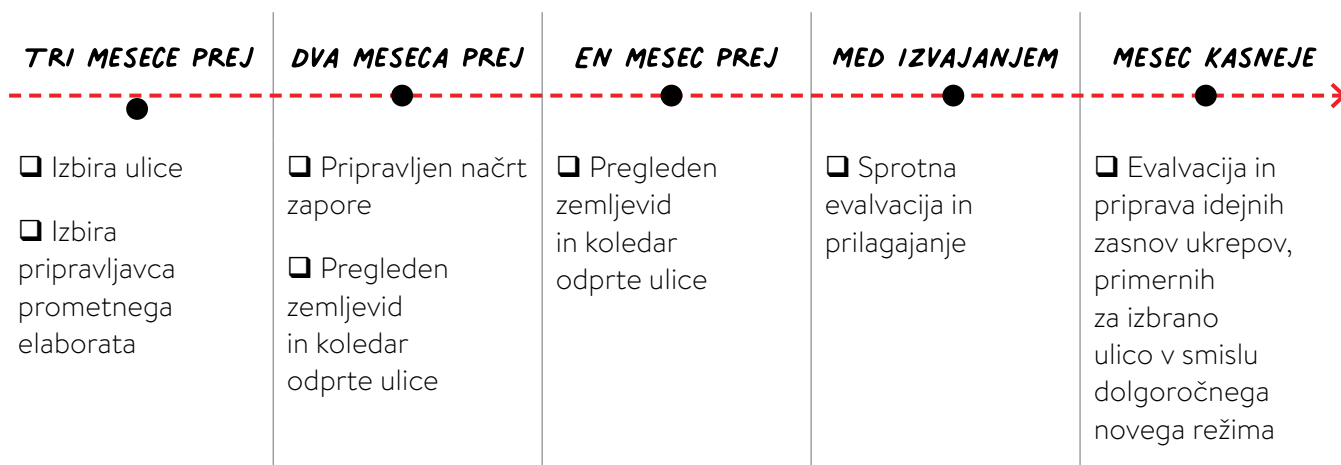
Za prvi dan odprte ulice poskusimo izbrati dan, ko na njej ni veliko avtomobilov, na primer praznik ali dan med vikendom ali počitnicami. Prvi dan se lahko pokaže nekaj nepredvidenih manjših zapletov, hkrati pa se morajo vsi, izvajalci, organizatorji in udeleženci, še navaditi na odprto ulico. Zato prvi dan poskrbimo, da je prisotnih več predstavnikov organizacijske skupine, ki naj si zabeležijo težave ter skupaj najdejo rešitve do naslednje odprte ulice.

Kdaj se odprta ulica konča?

Ni treba, da se vsaka odprta ulica konča. Odprto ulico imamo lahko vsako soboto do nadaljnjega. Vendar pa je večina odprtih ulic začasni projekt. Če nameravamo ulico kmalu prenoviti, potem se z izvajalcem elaborata zapore dogovorimo, da si odprto ulico ogleda in na podlagi tega pripravi par idejnih zasnov prenove in/ali možnega novega stalnega režima. Dobro je, da pripravljavcu elaborata takoj na začetku nakažemo, o kakšnih spremembah ulice razmišljamo. Tako lahko načrt zapore pripravi na način, da je odprta ulica test za dolgoročne ureditve.

Časovnica prometnega načrtovanja

4 KOMUNICIRANJE IN INFORMIRANJE

Priprava komunikacijskega načrta

Ustrezna komunikacija odprte ulice je eden pomembnejših dejavnikov uspešne izvedbe. Namen komunikacijskega načrta je izboljšati zunanjo komunikacijo (z različnimi deležniki, javnostmi in mediji), kot tudi komunikacijo znotraj koordinacijske skupine.

PRILOGA 2

Komunikacijski načrt

NASVET

Sporočila v komunikaciji naj bodo pozitivna.

Kljub zapiranju ceste za avtomobilski promet v vseh fazah projekta poudarimo, da gre za odpiranje ulice za ljudi.

ZUNANJI SODELAVEC

Če v obstoječi organizacijski skupini ni osebe z znanji komuniciranja, razmislimo o zunanjem sodelavcu. Ta lahko prevzame celotno komunikacijo ali samo del, glede na potrebe. Obseg del lahko na primer obsega: pripravo besedil ali branje in popravek besedil ter svetovanje.

Glavne sestavine komunikacijskega načrta:

- cilji komunikacije (obveščanje o odprti ulici, o začasni prometni ureditvi, programu, idr.; ozaveščanje o prednostih odprte ulice, zbiranje mnenj, vtisov in povratnih informacij za načrtovanje prihodnjih odprtih ulic ali nove prometne ureditve izbrane ulice)
- določitev ciljnih skupin, ki jih nagovarjamo in priprava adreme (stanovalci, lokalno gospodarstvo, starši in otroci osnovne šole, splošna javnost, ...)
- komunikacijski kanali (letak, plakat, lokalni in drugi časopisi, radio, spletna stran, družabna omrežja)
- terminski načrt (po mesecih razdeljene glavne aktivnosti glede na cilje odprte ulice)
- glavna sporočila (slogan, kdaj se bo dogajalo, kaj se bo dogajalo, pogosto zastavljena vprašanja)
- notranja komunikacija (redni sestanki, določitev vlog ...)

ZUNANJI SODELAVEC

Če v obstoječi organizacijski skupini ni osebe z znanji grafičnega oblikovanja, razmislimo o zunanjem sodelavcu. Zadolžen bo za celotno grafično podobo, oblikovanje letakov, plakatov in drugih elementov. Sodeloval bo z osebo, pristojno za komunikacijo.

Celostna grafična podoba, logotip in slogan

S sloganom pritegnemo posameznike in skupine, da sledijo aktivnostim odprte ulice. Slogan naj bo enostaven, kratek in jedrnat. Pojavljaj se bo v vseh nadaljnjih komunikacijskih materialih skupaj z logotipom, ki je del celostne grafične podobe.

**»SEPTEMBRA BO ŠOLSKA ULICA
NAJBOLJ VESELA ULICA NA GORENJSKEM!«**

PRILOGA 3
Logotip

PRIMER IZ PRAKSE

V Škofji Loki na Šolski ulici smo v vseh fazah izvedbe nagovarjali vsako ciljno skupino posebej – stanovalce, predstavnike lokalnega gospodarstva, osnovnošolce in njihove starše ter ostale uporabnike ulice.

Koga nagovarjamo?

Ob cesti, ki jo želimo začasno spremeniti v prostor za druženje, igro, hojo in kolesarjenje, poskusimo prepoznati ključne sogovornike, na katere bo odprta ulica vplivala. Koristno je, če določimo ciljne skupine in njihove glavne značilnosti. Lažje jih bomo dosegli s sporočili, ki jih oblikujemo posebej zanje.

Bolj ko se izvedba odprte ulice približuje, bolj okrepimo komunikacijske aktivnosti. Sporočila prilagodimo ciljnim skupinam, ki jih nagovarjamo, in komunikacijskemu kanalu, ki ga uporabljamo.

Kdo so uporabniki ulice, ki jo odpiramo? Posebej zanje oblikujemo sporočila.
Foto: Andrej Tarfla

PRIMER IZ PRAKSE

Letake z osnovnimi informacijami o Odprti ulici v Škofji Loki smo pripravili za starše in splošno javnost. Za vsako izvedbo Odprte ulice smo uporabili drugačna sporočila.

PRIMER IZ PRAKSE

Poleg osnovnega plakata smo izdelali še jumbo plakat, mestni plakat in plakat s programom.

NASVET

Plakat se prilagaja za posamezne komunikacijske kanale, tako da se spremeni format in po potrebi dodajo oziroma odstranijo določene informacije. Z uporabo obstoječih plakatnih mest v občini je mogoče tudi prihraniti.

NASVET

Pomagamo si lahko s podatki analiz, ki so bile izdelane za pripravo celostne prometne strategije.

Komunikacijski kanali

→ Letak, plakat, spletna stran, družabna omrežja, lokalna glasila, časopisi.

PRILOGA 4

Primer letakov za različne ciljne skupine

Pripravimo osnovno verzijo plakata, ki vsebuje slogan, pojasnjuje odprto ulico in vabi k sodelovanju.

V Škofji Loki smo poleg osnovnega plakata izdelali še druge verzije plakata, ki so bili prilagojeni mediju in ciljnim skupinam.
Foto: Nela Halilović

Zbiranje podatkov za oblikovanje sporočil

Za ozaveščanje o koristih odprte ulice oblikujemo sporočila, ki temeljijo na podatkih. Te lahko pridobimo tako, da organiziramo štetje prometa na ulici na delovni in nedelovni dan. Kdo so glavni uporabniki ulice? Na koga najbolj vpliva avtomobilski promet?

Štetje prometa na Šolski ulici je pokazalo, da jo uporablja nekaj več kot 8000 ljudi na dan. Od tega je 58,5 % pešcev, 7,1 % kolesarjev, 33,5% avtomobilov ter 0,9 % ostalih. Kljub temu imajo avtomobili na ulici dvakrat več prostora kot drugi uporabniki.

PRILOGA 5

Pogosto zastavljena vprašanja

8.000+

**UAV, KOLIKO LJUDI NA DAN
UPORABLJA ŠOLSKO ULICO!**

**58,5 %
PEŠCEV**

7,1 %

KOLESARJEV

**33,5 %
AVTOMOBILOV**

**0,9 %
OSTALIH**

NASVET

Če nimamo možnosti brezplačne objave, se dogovorimo za ugodnejši paket več objav do konca izvajanja odprte ulice.

NASVET

Pazimo, da bodo informacije usklajene na vseh komunikacijskih kanalih! Preverimo kontaktno številko in elektronski naslov. Ves čas uporabljamo logotip in druge elemente celostne grafične podobe. Če bodo naši sledilci v začetni fazi znali poiskati ključne informacije na pravih mestih, bo komunikacija lažja tudi v fazi izvedbe, ko je ta ključno orodje za uspešno izvedeno odprto ulico.

PRIMER IZ PRAKSE

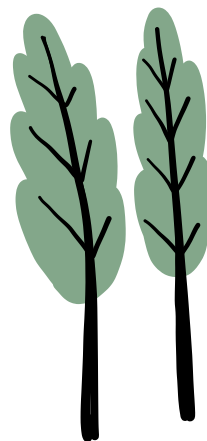
Različne objave in sporočila glede na komunikacijske kanale na primeru Odprta ulica Škofja Loka.

Načrtovanje objav

Načrtovanje posameznih objav za lokalne medije, spletne strani in družabna omrežja v pripravljalni fazi nam lahko olajša delo in prihrani čas. Vnaprej preverimo možnosti objav v lokalnih glasilih in časopisih.

Pri pripravi posameznih objav upoštevamo cilje in aktivnosti, ki smo si jih zastavili v komunikacijskem načrtu. Po komunikacijskih kanalih jih razporedimo tako, da se dopolnjujejo med seboj. Sočasno z vsako objavo razmislimo o naslednji in jo temu prilagodimo. Določene informacije se lahko pojavijo večkrat na več mestih, če gre za zelo pomembne informacije ali nagovarjamo različne ciljne skupine.

**TA ULICA JE
SUUUPER!**

Seznam komunikacijskih kanalov in materialov

☐ LETAK	Prilagodimo ciljni skupini in nanj umestimo: osnovne informacije o projektu, ključna sporočila, napoved odprte ulice, kontaktna oseba, spletno mesto
☐ PLAKAT	Prilagodimo formatu plakata (npr. oglasna deska, mestni plakat, jumbo plakat, tedenski program) in nanje umestimo prilagojeno vizualno privlačno vsebino: slogan, pojasnjevalni stavek, vabilo k sodelovanju, visokokakovostna grafika
☐ LOKALNI ČASOPISI	Primeri posameznih objav ali združeno (glede na izid posameznih števil): - osnovne informacije o projektu - intervju s političnim predstavnikom - objava plakata - predstavitev analize in pojasnilo, zakaj to počnemo - poročilo prve odprte ulice - poročilo evalvacije
☐ SPLETNA STRAN	Primeri posameznih objav ali združeno - osnovne informacije o projektu - zakaj to počnemo - pogosto zastavljena vprašanja - informacije o zapori - informacije o programu - poročilo prve odprte ulice (in napoved naslednjih) - vabilo na javno razpravo - poročilo evalvacije
☐ DRUŽABNA OMREŽJA	V pripravljalni fazi: - zanimivi podatki (Ali ste vedeli?) - ključna sporočila (Na ulici je delež kolesarjev ...) - dogodek na Facebooku V fazi izvedbe: - informacije o programu - poročila o izvajanju odprte ulice Vse objave podkrepimo z visokokakovostnimi fotografijami ali kratкими videi.

Če načrtujemo tiskovno konferenco izven ustaljenega programa, ne pozabimo opomniti nanjo po sredstvih obveščanja. Nihče si ne želi, da bodoči obiskovalci odprte ulice naletijo na zaprto cesto brez obveščanja in si tako ustvarijo negativno mnenje še pred začetkom izvajanja!

ZUNANJI SODELAVEC

fotograf in snemalec

*Izvedimo tiskovno konferenco za medije na ulici, ki jo odpiramo za ljudi.
Foto: Nela Halilović*

Tiskovna konferenca na ulici

Dobro je, da tik pred začetkom izvajanja odprte ulice organiziramo tiskovno konferenco, na katero povabimo ključne organizatorje. Vsebino vnaprej načrtujemo in vsakemu govorniku namenimo nekaj minut za predstavitev projekta s svojega vidika.

Po tiskovni konferenci pripravimo sporočilo za javnost in medije, ki naj povzema njeno vsebino. Pošljemo po adreši medijev, ki smo jo prilagodili področju, o katerem obveščamo.

Visokokakovostne fotografije in video

Dobra vizualna predstavitev odprte ulice je zelo pomembna, saj bo le tako izstopala v poplavi vsakdanjih informacij. Dejstvo je, da poslušanje in branje zadostuje, da se posameznik deset dni kasneje spomni deset odstotkov sporočila. Če razlagi dodamo sliko, se bralci po desetih dneh spomnijo do 65 odstotkov sporočila.

Na podlagi pripravljenih sporočil za komuniciranje načrtujemo, katere motive želimo ujeti v fotografski objektiv in video, za katerega je smiselno pripraviti tudi scenarij.

Profesionalni fotograf in snemalec ter video producent, če želimo odprto ulico tudi prikazati na videu, bodo zadolženi za fotografiranje in snemanje pristnih trenutkov na ulici pred in med odprto ulico. Zelo je pomembno, da dobijo jasna navodila, katere motive želimo na ulici ujeti.

Ulico, ki jo bomo odprli za ljudi, je smiselno fotografirati in posneti tudi v običajnih okoliščinah, še preden z nje umaknemo avtomobile in začnemo s programom. S tem bomo lahko primerjali stanje pred in po odprti ulici.

PRIMER IZ PRAKSE

Razmislimo o načinu komunikacije, ki se v kraju, kjer izvajamo odprto ulico, najbolj obnese. V Škofji Loki so to kratki videi Info srede na občinskem Facebook profilu, kjer se izpostavijo glavni poudarki prihajajočih dogodkov.

Podatke Podatke štetja prometa smo podkrepili s fotografijo, ki je bila posneta na normalen dan pred odprto ulico in prikazali, da je na njej bistveno več prostora za avtomobile, čeprav ulico uporablja veliko več pešcev in kolesarjev. Foto: Andrej Tarfila

Gradimo skupnost prijateljev in podpornikov odprte ulice

Razmislimo o manjši nagradi za podpornike odprte ulice, kot je priponka ali nalepka za lokale. S tem bomo okrepili občutek pripadnosti projektu, uporabniki priponk pa bodo ambasadorki odprte ulice.

NASVET

Priponka (P)odpiram Šolsko ulico v Škofji Loki je bila pritrjena na kartonček, na katerem je bilo dovolj prostora za navedbo financerjev projekta in na drugi strani za koledarček prihajajočih odprtih ulic.

(P)odprimo Šolsko! – priponka za podpornike Odprte ulice Škofja Loka.
Foto: Nela Halilović

Časovnica komunikacije

TRI MESECE PREJ	DVA MESECA PREJ	EN MESEC PREJ	MED IZVAJANJEM	MESEC KASNEJE
☐ Izbor komunikatorja ☐ Komunikacijski načrt ☐ Celostna grafična podoba ☐ Slogan ☐ Načrtovanje objav	☐ Izbor ciljnih skupin ☐ Priprava letakov, plakatov ☐ Načrtovanje objav ☐ Izbor izvajalca za foto, video ☐ Priprava priponk	☐ Aktivno komuniciranje	☐ Tiskovna konferenca ☐ Foto, video ☐ Plakat za program ☐ Sprotno na družabnih omrežjih ☐ Deljenje priponk	☐ Priprava poročila in objava ☐ Deljenje videa, fotografij

5

SODELOVANJE S PREBIVALCI

NASVET

Ulico lahko izberemo tudi skupaj z meščani. Lahko izvedemo neke vrste glasovanje, katera ulica naj se odpre.

PRIMER IZ PRAKSE

V Škofji Loki sta bili pred začetkom komunikacijskih aktivnosti organizirani dve javni razpravi za dve glavni ciljni skupini: stanovalce in predstavnike lokalnega gospodarstva. To je pomembno, ker si ne želimo oblikovanja skupin nasprotnikov, ki za načrte o odprti ulici izvejo iz lokalnih medijev.

Če je bilo prejšnje poglavje usmerjeno predvsem v to, kako informacije pripeljati do ljudi, je namen tega poglavja obraten – kako dobiti informacije od ljudi in z njimi sodelovati.

Pri sodelovanju s prebivalci bomo dobili zelo pomembne informacije o tem, ali jim je bila **odprta ulica všeč**. To je še posebej pomembno, če načrtujemo prenovo predmetne ulice.

S kom sodelujemo?

Ključne ciljne skupine smo določili že pri komunikacijskem načrtu, ko smo posebej zanje oblikovali sporočila.

V komunikaciji s stanovalci je dobro poudarjati, da bo v času odprte ulice na ulici manj avtomobilov, manj hrupa, varnost za pešce pa bo boljša. Hkrati pa bodo imeli stanovalci še vedno dostop. Skratka, po ulici se ne bo smel voziti nihče razen njih.

Stanovalci

Stanovalci morajo imeti čim prej možnost, da izrazijo svoja pričakovanja od odprte ulice. Zanimalo jih bo predvsem, na kakšen način bodo lahko dostopali z avtomobilom do svojih domov ter kakšni so načrti občine z ulico v dolgoročnem smislu. Zato moramo preveriti, ali so stanovalci naklonjeni odprti ulici pred izvedbo in po izvedbi. Navadno so pred izvedbo blago naklonjeni, po izvedbi pa močno naklonjeni.

Za stanovalce so najbolj primerni načini sodelovanja:

- Sporočila v nabiralnike in e-poštna sporočila, ki vsebujejo bistvene informacije in stanovalce povabijo, da stopijo v stik z organizatorji.
- Stojnica na ulici, kjer lahko prevzamejo dovolilnice. Tako zagotovimo, da se bo na stojnici oglasilo veliko stanovalcev ulice. Recimo kakšen teden pred odprto ulico in na prvih izvedbah odprte ulice.
- Odprt e-naslov in telefonska številka za vprašanja in odgovore.
- Družabna omrežja.
- Ankete, tako spletne kot fizične, so ključne. Velikokrat se v javnosti sliši le najglasnejše, čeprav je teh le peščica. Zato poskusimo anketirati čim več stanovalcev in tako izmeriti njihovo naklonjenost pred in po odprti ulici.
- Javna razprava. Organiziramo lahko javno razpravo s stanovalci ulice, ampak tvegamo, da se je udeleži le nekaj nasprotnikov odprte ulice, tisti, ki jim je odprta ulica še kar všeč, pa ostanejo doma. Javno razpravo lahko nadomestimo z anketnimi vprašalniki in stojnico na ulici.

Čim več stvari, ki jih potrebujete za odprto ulico, kupite na tej ulici. Če boste pogostili reditelje, naredite to v lokalu na ulici.

Lokalno gospodarstvo

Predstavniki lokalnega gospodarstva so do odprte ulice praviloma zadržani, saj ne vedo, kako bo to vplivalo na njihovo dejavnost.

Poleg intenzivnega obveščanja lahko z lokalnim gospodarstvom sodelujemo tudi na naslednje načine:

- Anketa po zaključku odprte ulice, s katero preverimo njihovo splošno zadovoljstvo z odprto ulico. Pred začetkom odprte ulice lahko lokalom in trgovinam, ki so na ulici, pošljemo dopis, v katerem prosimo, naj spremljajo promet v času odprte ulice. V anketo, ki jim jo pošljemo po končani odprti ulici, nato zastavimo tudi vprašanje, kako je odprta ulica vplivala na njihov promet.
- Javna razprava. Prednost je, da vam na javni razpravi lahko lastniki pojasnijo, česa se bojijo oziroma kaj jih skrbi, na tak način pa jim lažje pridemo naproti. Nevarnost je, da se razprave udeležijo le tisti, ki jim odprta ulica ni všeč.
- Intervjuji. Lahko se pogovorimo z vsakim lastnikom ali najemnikom lokala o tem, kaj si misli o odprti ulici in mu razložimo, kako lahko sodeluje.

Otrokom in družinam so odprte ulice zelo všeč. Zato se je smiselno povezati z vrtcem ali šolo ter z njihovo pomočjo nagovoriti starše in otroke.

Uporabniki ulice

To so tisti, ki pridejo na odprto ulico v prostem času, ker jim izbrana ulica predstavlja pot do tržnice, parka, trgovine, ali ker jim je odprta ulica všeč in ker se tam nekaj dogaja. Verjetno jim bo odprta ulica všeč. Poskrbeti moramo, da jih z dobro oblikovanimi sporočili na odprto ulico povabimo, hkrati pa jim pojasnimo, kaj je namen odprte ulice in kakšni so načrti občine s to ulico v prihodnosti.

Zanje so najbolj primerni načini sodelovanja:

- Anketa v času odprte ulice in po zaključku. Najboljša je spletna anketa, povezavo do ankete pa lahko oglašujete na spletu in Facebook straneh.
- Stojnica na ulici. S stojnico na ulici je preprosto navezovati stik z različnimi uporabniki odprte ulice. Na stojnici imate lahko preprosto in kratko anketo, s katero preverjate naklonjenost odprti ulici. Anketa je lahko v obliki plakata in nalepk, da lahko vsi vsak trenutek vidijo rezultate ankete.

PRILOGA 6

Primer ankete za prebivalce in predstavnike lokalnega gospodarstva

PRIMER IZ PRAKSE

Nepričakovano je bila Odprta ulica v Škofji Loki najbolj všeč staršem in otrokom, ki obiskujejo tamkajšnjo osnovno šolo. Izkazali so se za največje zaveznike odprte ulice.

NASVET

Zaključek odprte ulice je dober čas za iskanje konsenza o novi, bolj pešcem in kolesarjem prijazni ulici.

Specifične skupine uporabnikov ulice

Večina ulic ima specifične skupine uporabnikov. To so lahko šolarji ali pa vrtčevski otroci in njihovi starši. Pripravimo specifične ankete tudi za nekatere izmed teh skupin. Za pomoč pri anketiranju prosimo ustanove, s katerimi so te skupine povezane.

O odprti ulici. Na odprti ulici.

Zaključek odprte ulice je dober trenutek za pogovor o prihodnosti ulice, ki je bila odprta. Če je bila odprta ulica dobro izvedena, si ljudje zaželi trajnejše spremembe ulice na način, da bi bila ta bolj po meri ljudi. Organiziramo lahko pogovor o odprti ulici in prihodnjem prometnem režimu in obliki ali pa vprašanja o tem vključimo že v ankete. Hkrati lahko želje o spremembah ulice zbiramo tudi na sami ulici med obiskovalci odprte ulice.

V Škofji Loki so prebivalci lahko v času Odprte ulice izrazili mnenje in predloge na info stojnici. Foto: Klemen Banovec

Časovnica sodelovanja s prebivalci

TRI MESECE PREJ	DVA MESECA PREJ	EN MESEC PREJ	MED IZVAJANJEM	MESEC KASNEJE
☐ Participativna izbira ulice ☐ Stik z ustanovami na izbrani / določeni ulici ☐ Prve omembe odprte ulice v lokalnih glasilih in na spletni strani občine ter družabnih omrežjih	☐ Prvi dopisi stanovalcem in lokalom ☐ Intervjuji lastnikov lokalov ☐ Razprave s stanovalci in lastniki lokalov ☐ Javne razprave ☐ Intervjuji z lastniki lokalov ☐ Ankete pred odprto ulico	☐ Stojnica na ulici	☐ Stojnica na ulici ☐ Anketa med udeleženci odprte ulice	☐ Ankete z različnimi skupinami, stanovalci, lastniki lokalov, obiskovalci ☐ Spletna ali fizična razprava o prihodnosti predmetne ulice

**VDIH - IZDIH.
TUDI JOGA BO
NA ODPRTI ULICI!**

6 SPREMLJEVALNI PROGRAM NA ODPRTI ULICI

*Programa na ulici naj bo ravno
prav in naj ne vpliva na varnost in
udobje pešcev, ki ulico le prečkajo.
Foto: Andrej Tarfla*

Programa mora biti na odprtih ulicah ravno prav. Odprte ulice so prometni ukrep, ki pripomore k večji varnosti, udobju in omogoča prijetno hojo ter kolesarjenje po ulici. Če je programa preveč, lahko to vpliva na varnost in udobje pešcev, ki ulico le prečkajo.

NASVET

Del dneva lahko mine brez programa. Na njej lahko pustimo rekvizite za igro ali posebno urbano opremo, ki privabi ljudi na ulico in jih spodbudi, da jo uporabljajo kot nov javni prostor, da tam posedijo, se srečajo s prijatelji ali se igrajo.

Namen programa je spremeniti ustaljeno predstavo, da so ulice namenjene avtomobilom, in spodbuditi k razmisleku o javnem prostoru, ki je namenjen ljudem. Program je spremljajoča dejavnost odprte ulice, kamor ljudje pridejo na trajnosten način, se družijo in izrazijo svoje mnenje o prihodnjih načrtih ulice. Program pripomore, da se ljudje osvobodijo misli, da se morajo držati le pločnika pri sprehodu po ulici in se po njej podajo kar sredi nje. Kljub temu naj program ne bo primarna dejavnost na ulici.

Del dneva na ulici lahko mine brez programa, kljub temu pa tam pustimo rekvizite, ki bodo tja privabili naključne mimoidoče. Foto: Nela Halilović

Program odprte ulice naj bo brezplačen, da se ga lahko udeležijo vsi, ne glede na njihove finančne zmožnosti. K sodelovanju lahko povabimo lokalna društva in javne zavode ali priredimo glasbeno prireditev z neuveljavljenimi mladimi glasbeniki. Vseeno pa je dobro, da v finančni konstrukciji načrtujemo nadomestila za nastopajoče, kot je plačilo potnih stroškov in malica.

PRIMER IZ PRAKSE

Če se ob ulici nahaja kavarna ali restavracija, se z njo dogovorite, da lahko nastopajoči koristijo vnaprej pripravljene kupončke. Ponudnik pijače in hrane bo zadovoljen, ker je neposredno vključen v program odprte ulice, izvajalci programa pa ne bodo žejni ali lačni.

Kakšen program?

Razmislimo o vrsti programa, ki bo del odprte ulice. Program naj dopolnjuje cilje odprte ulice, ki smo si jih zadali na začetku. Če želimo z odprto ulico ozaveščati prebivalce o pomenu hoje in kolesarjenja za zdravje, lahko v program uvrstimo aktivnosti lokalnih društev, ki se ukvarjajo z zdravjem. V mislih imejmo tudi glavne ciljne skupine, ki jih nagovarjamo, zato naj bo program raznolik.

*Tudi pri načrtovanju programa ne pozabimo na vse ciljne skupine.
Foto: Nela Halilović*

Pri načrtovanju programa ne pozabimo na lokalno gospodarstvo v neposredni bližini ulice. Posebej jih povabimo, da na ulici predstavijo svoje storitve ali izdelke. Odprti ulici se lahko pridružijo tudi kako drugače, na primer s ponujanjem popustov v času odprte ulice. Za obiskovalce lahko organiziramo tudi zbiranje žigov na stojnicah in tako zagotovimo, da obiščejo vse aktivnosti. Tisti, ki zberejo vse žige, sodelujejo v žrebu za nagrade ali popuste lokalnih ponudnikov.

Primer aktivnosti za dopolnjevanje programa odprte ulice

- Različne športne igre, kot so badminton, balinanje in igre z žogo.
- Risanje s kredo, delavnice slikanja.
- Knjižnica pod krošnjami.
- Predstavitve dejavnosti lokalnih društev.
- Delavnice gibanja, kot so pilates, joga in funkcionalna vadba.
- Delavnica veščin hoje, kolesarjenja in roljanja za starejše in za najmlajše.
- Voden sprehod po soseski s sodelovanjem obiskovalcev.
- Glasbeni nastop neuveljavljenih skupin ali karaoke, stand-up komedija.

*Program lahko popestrimo z enostavnimi aktivnostmi – npr. risanje s kredo po ulici.
Foto: Andrej Tarfila*

NASVET

S pristojno osebo se pogovorimo, če je iz birokratskega vidika bolje prijaviti več ponovitev odprte ulice hkrati ali vsako posebej.

NASVET

Pri lokalnem študentskem klubu ali v šoli oziroma pri kateri drugi organizaciji lahko povprašamo o možnostih sodelovanja s prostovoljci. Kljub temu moramo zanje predvideti sredstva za plačilo stroškov prevoza, malice, itd.

Časovnica priprave programa

Razmislimo, če za izvajanje programa potrebujemo ozvočenje in moderatorja. Ambientalna glasba v ozadju bo najbrž pripomogla k ustvarjanju pozitivnega vzdušja na ulici, moderator pa lahko napove ključne točke programa.

Prijava prireditve

Organizator je dolžan javno prireditev prijaviti policiji, v določenih primerih, ko obstajajo okoliščine, zaradi katerih bi lahko prišlo do ogrožanja varnosti ali pravic drugih, pa mora organizator zaprositi za dovoljenje upravne enote. Najbolje je, da za ustrezne informacije glede izvedbe prireditve vprašamo na lokalni upravni enoti, kjer lahko glede na program prireditve podajo ustrezne usmeritve.

Organizacija dodatne pomoči pri izvajanju odprte ulice

V času odprte ulice in med izvedbo programa potrebujemo več oseb, ki bodo v pomoč pri različnih zadevah. Dobro je, da vnaprej razmislimo o možnostih in temu ustrezno tudi razporedimo finančna sredstva.

TRI MESECE PREJ	DVA MESECA PREJ	EN MESEC PREJ	MED IZVAJANJEM	MESEC KASNEJE
☐ Načrtovanje programa – določanje ciljev	☐ Vključevanje lokalnega gospodarstva, vabilo k programu ☐ Vabilo potencialno sodelujočih ☐ Prijava prireditve ☐ Dogovor za kupončke za nastopajoče, drugo pogostitev	☐ Priprava programske knjižice/plakata ☐ Komunikacija programa ☐ Nabor prostovoljcev, ali drugih sodelavcev za pomoč pri izvajanju	☐ Izvajanje programa	☐ Priprava poročila in objava ☐ Deljenje videa, fotografij

7

ODPRTA ULICA JE TU!

NASVET

Skupaj s skupino se odpravimo na teren in v skladu s prometnim elaboratom pregledamo načrtovano začasno zaporo.

NASVET

Čim več stvari uredimo pred prvo odprto ulico. Rekvizite in urbano opremo, ki jih bomo potrebovali, lahko vnaprej pospravimo na dogovorjeni lokaciji, ki je bližje ulici. Če se bo odprta ulica ponovila večkrat, je smiselno vsakič na isto mesto shraniti vse potrebno.

Izvedba odprte ulice je finale vsega načrtovanja in tudi najbolj zabaven del celotnega projekta odpiranja ulic za ljudi.

En dan pred odprto ulico

Tik pred prvo izvedbo organiziramo **sestanek celotne organizacijske skupine**, kjer se prepričamo, da so vsi prebrali in razumejo prometni elaborat za začasno zaporo, da poznajo program odprte ulice in nenazadnje, da se vsi med seboj poznajo. Osnovni organizacijski skupini so se do te točke nedvomno pridružili novi sodelavci. Zdaj je zadnji trenutek, da se ekipa spozna z izvajalcem zapore in z vodjo redarjev in rediteljev oziroma z drugimi sodelavci, ki so se pridružili kasneje.

Na sestanku se dogovorimo o **razporedu prisotnosti organizatorjev** na odprti ulici. Če se bo ponovila večkrat, ni potrebe, da so vsakič prisotni vsi, smiselno pa je vsakič zagotoviti prisotnost predstavnika občine in zunanjih sodelavcev.

V času izvajanja odprte ulice **priskrbimo stojnico**, ki bo služila kot informacijska točka za obiskovalce, tam pa bomo lahko poklepetali in izmenjali informacije tudi člani organizacijske ekipe. Stojnico organizatorjev lahko uporabimo tudi za zbiranje mnenj, predlogov in idej v zvezi s spremembami aktualne prometne ureditve.

Dan odprte ulice – kaj potrebujem?

- Flumastri, markerji, kemični svinčniki, krede
- Papir
- Program
- Osnovne informacije za izvajalce programa
- Kupončki ali malica za izvajalce programa
- Ulično pohištvo (stoli, mize, ...)
- Promocijski material (zloženke, značke, ...)
- Natisnjene ankete

Uro pred odprto ulico

Na dan odprte ulice se organizatorji dobimo na lokaciji vsaj uro pred začetkom s prostovoljci, reditelji in redarji. Koordinator tistega dne ponovi glavne poudarke programa in celotnega dne na splošno. Če na ulici poteka delo prostovoljcev in rediteljev v dveh izmenah, naj to ponovi še pred začetkom naslednje izmene. Koordinator zbranim razdeli naloge, ki jih opravijo še pred začetkom (npr. postavitve stolov in oznak). V tem času se tudi dogovorimo o pospravljanju po zaključku odprte ulice.

*HUH! SAMO ŠE MALO,
PA SMO NA CILJU!*

V času začasne zapore ni nujno, da je na ulici ves čas program. Zelo dragoceni so trenutki, ki jih ujamemo na ulici v času, ko na njej ni programa. Sprehodimo se po njej, spregovorimo z drugimi, usedemo se lahko na bližnjo klop in opazujemo. Kaj opazimo?

Med odprto ulico

Napočil je čas za odprto ulico. Vsi člani organizacijske ekipe so na svojih delovnih mestih. Na informacijski stojnici naj bo vsaj ena oseba ves čas izvajanja odprte ulice. Tja se zglasijo tudi izvajalci programa odprte ulice, ki prejmejo glavne napotke.

Uživamo!

Ne pozabimo uživati v času odprte ulice. Za nami je ogromno dela in naj nam manjši zapleti v tem času ne pokvarijo dne. Pozitiven odnos do odprte ulice bodo opazili vsi – obiskovalci in naši sodelavci. Na tak način obravnavamo tudi morebitne nasprotnike odprte ulice, ki nam bodo prišli povedati, da jim ta način ni všeč. Prisluhnemo jim in jih skušamo razumeti.

Odprta ulica je tu. Foto: Nela Halilović

Kaj se dogaja na odprti ulici, ko na njej
ni programa? Foto: Nela Halilović

8

EVALVACIJA ODPRTE ULICE

Namen evalvacije je dobiti podatke o tem:

- kako je odprta ulica vplivala na potovalne navade prebivalcev mesta,
- koliko ljudi se je udeležilo odprte ulice,
- kako zadovoljni so prebivalci z odprto ulico,
- kakšen režim bi se jim zdel za predmetno ulico najbolj ustrezen,
- koliko medijskih objav je bilo povezanih z odprto ulico,
- koliko je odprta ulica stala občino in ostale vključene ustanove.

Ne pozabimo na sprotno evalvacijo. Vsako izvedbo odprte ulice opazujemo in si zapišimo možne izboljšave ter jih vpeljimo ob naslednji odprti ulici.

S preprosto anketo lahko izmerimo, kako obiskovalci obiskujejo določeno ustanovo ali dejavnost. Anketo naredimo pred, med in po odprti ulici ter rezultate primerjamo.

Poskusimo ločiti tiste, ki ulico prečkajo, ter tiste, ki se na ulici zadržijo. Hkrati ločimo podatke na čas, ko je bil na ulici program, in na čas, ko ga ni bilo.

Kakšne so potovalne navade na ulici?

Poskusimo ugotoviti potovalne navade, ki jih je spodbudila odprta ulica. Kako ljudje zdaj uporabljajo ulico? Ker je zelo zahtevno meriti potovalne navade na ravni kraja, se lahko osredotočimo na specifične skupine. Opazujemo lahko obiskovalce ustanov ali dejavnosti, ki so na ulici, ali štejemo promet na ulici.

Koliko ljudi je ulico obiskalo?

Pomemben podatek je tudi, koliko ljudi se je udeležilo programa, oziroma obiskalo odprto ulico. Tako v času, ko na ulici ni bilo programa kot tudi v času programa. To pa lahko primerjamo s časom, ko ulica ni odprta.

*Poskusimo oceniti, koliko ljudi je obiskalo odprto ulico.
Foto: Klemen Banovec*

Udeležence odprte ulice lahko anketiramo kar na ulici. S kratkimi natisnjenimi anketami in/ali plakatom, kjer označijo, ali jim je odprta ulica všeč ali ne. Dobro je, da je plakat viden vsem, sliko izpolnjenega plakata pa lahko tudi objavimo.

Komu je bila odprta ulica všeč?

Zadovoljstvo ljudi z odprto ulico lahko merimo s preprostimi anketami. Za različne skupine lahko pripravimo različne ankete, ki jih tudi na različne načine razširjamo.

Splošno anketo za vse uporabnike ulice je najlažje oblikovati kot spletno anketo, povezavo do ankete pa večkrat objavimo na družabnih omrežjih ter spletnih straneh občine in lokalnih glasil.

Stanovalcem lahko ankete pustimo v nabiralniku in jih pridemo iskat čez nekaj dni. Praviloma je potrebnih več obhodov, da zberemo dovolj izpolnjenih anket.

Predstavnikom lokalnega gospodarstva lahko prinesemo fizično anketo ali jim pošljemo povezavo do spletne ankete.

Rezultate ankete analiziramo, sintezo teh rezultatov pa v končnem evalvacijskem poročilu predstavimo ločeno po skupinah.

**ATI, VEŠ,
ODPRTA ULICA MI JE BILA
ZELOOOOOOOO VŠEČ!!!**

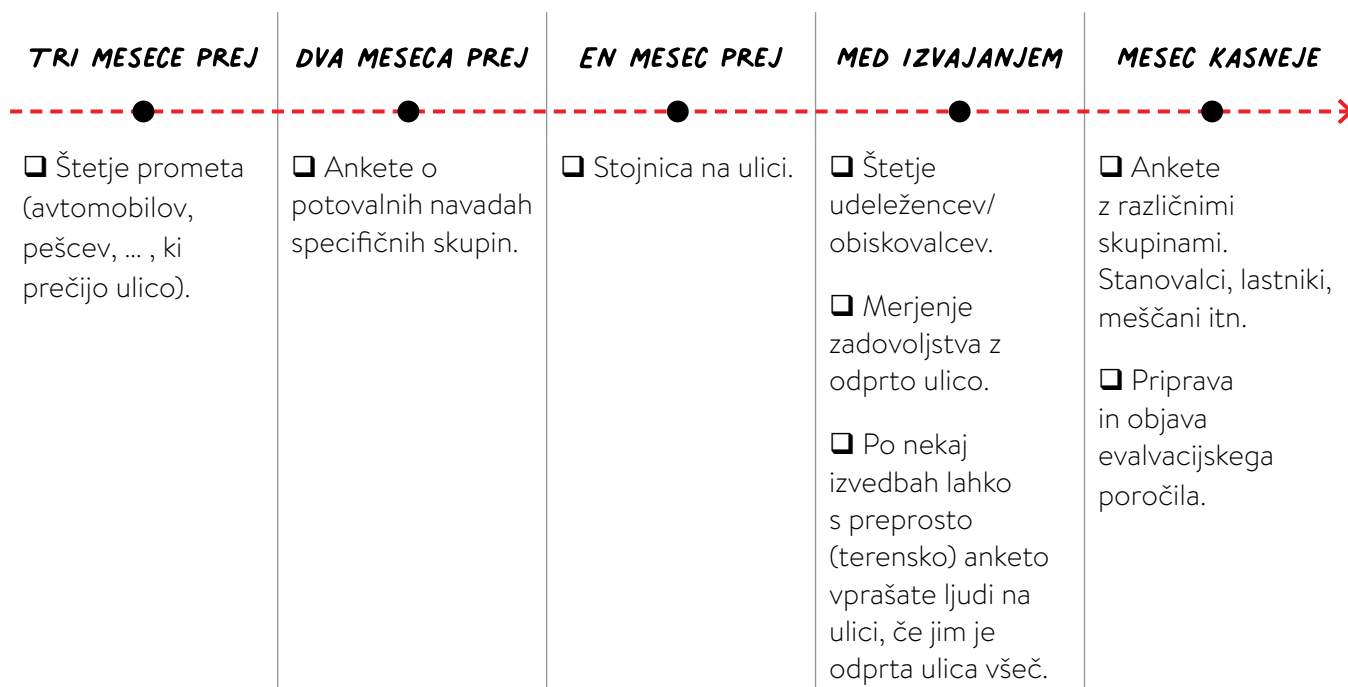
Kako naprej?

Evalvacijo sklenemo s poročilom, ki ga tudi objavimo. V to poročilo lahko vključimo tudi ideje možnih dolgoročnih sprememb izbrane ulice. O tem smo že govorili v poglavju o sodelovanju s prometnim načrtovalcem.

Pomemben del evalvacije so tudi stroški. Koliko je odprta ulica stala občino in koliko ostale vključene akterje, ustanove ali organizacije, ki so nam pri izvedbi odprte ulice pomagale.

Časovnica evalvacije

“ Za konec
pa vam izdamo
še skrivnost.
Nazadnje, ko smo
odpirali ulico, nam
je sodelavec iz
občinske uprave
zaupal, da je bil
to najbrž njegov
najljubši projekt
tistega leta.
Verjamemo, da
bo odprta ulica
tudi vaš najljubši
projekt.

”

Odprta ulica bo vaš najljubši projekt

Odprta ulica je predvsem vesel in prijeten ukrep, ki ima lahko velike učinke na promocijo hoje in kolesarjenja, hkrati pa je enostaven za izvedbo. V tem priročniku so zbrane vse pomembne informacije, nasveti in primeri iz prakse. Če ste prebrali in razumeli priročnik, potem boste zmogli tudi sami odpreti ulico.

Potrebujete le še politično podpro, motivirane sodelavce in, kot smo rekli na prvi strani, iskrice v očeh. Poplačani boste s krasnimi prizori zadovoljnih ljudi na odprti ulici. Verjemite nam, zadovoljni ljudje so veliko lepši prizor od *pretočnosti za avtomobile*.

Anketa o zadovoljstvu z odprto ulico v Škofji Loki.
Foto: Aidan Cerar

Odprta ulica: Kako ~~zapreti~~ odpreti ulico za ~~promet~~ ljudi

Izdal in založil:

IPoP – Inštitut za politike prostora,
Tržaška 2, 1000 Ljubljana, www.ipop.si

Avtorja besedila:

Nela Halilović, Aidan Cerar

Strokovni pregled:

Marko Peterlin, dr. Maja Simoneti, Urban Jeriha

Jezikovni pregled:

Petra Očkerl, Jana Okoren

Oblikovanje:

Darja Klančar (www.darka.si)

Elektronska verzija:

<https://ipop.si/knjigarna/odprta-ulica>

Ljubljana, januar 2021

Publikacija je objavljena pod licenco Creative Commons
»Priznanje avtorstva«, »Nekomercialno« in »Deljenje pod istimi
pogoji«. Besedilo licence je na voljo na internetu na naslovu
<http://www.creativecommons.si>.

Priročnik Odprta ulica – Kako ~~zapreti~~ odpreti ulico za ~~promet~~ ljudi, je nastal v okviru projekta LIFE
CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007), ki je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega
programa LIFE, sredstev Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=47429891

ISBN 978-961-94820-6-3 (pdf)

ČUDOVITO.

SE VIDIMO KMALU!

